

## Opis walorów turystycznych Gminy Miasto Ustka

Ustka jest bardzo starą, niewielką nadmorską miejscowością turystyczną, posiadającą od 1988 r. formalny status uzdrowiska. Najwcześniejsze źródła pisane wspominające o istnieniu Ustki pochodzą z 1337 r., zaś ślady osadnictwa w tym rejonie pochodzą sprzed kilku tysięcy lat, z epoki brązu.

Ze względu na swoje nadbrzeżne położenie, cenną przyrodę i wynikające stąd walory klimatyczne miasto od ok. 2 wieków cieszy się wzrastającą atrakcyjnością turystyczną: już z 1830 r. pochodzą pierwsze rejestry podające liczbę wczasowiczów. Współcześnie do wyżej wymienionych walorów dołączyła jeszcze możliwość korzystania z naturalnych surowców leczniczych: borowin i wód solankowych. Aktualnie jest to jedyne uzdrowisko w Pomorskiem, oprócz Sopotu.

Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego traktuje aglomerację Słupsk-Ustka jako ośrodek regionalny I rzędu, tj. o szczególnej istotności dla województwa po aglomeracji trójmiejskiej. Ustka jest też traktowana jako jeden z ważniejszych ośrodków wczasowo-wypoczynkowych, szczególnie ze względu na swój status uzdrowiskowy.

Obok Władysławowa Ustka jest również najważniejszym portem rybackim na terenie Województwa Pomorskiego i jednym z najważniejszych na całym polskim wybrzeżu. W zakresie uwarunkowań przyrodniczych plan zwraca uwagę na to, że przez Ustkę przebiega korytarz ekologiczny o randze ponadregionalnej – przymorski południowobałtycki – który stanowi europejski korytarz wędrówkowy ptactwa wodnego pomiędzy Europą północno-wschodnią a Europą zachodnią. W tym kontekście w planie zaznacza się, że miasta nadbrzeżne, w tym Ustka stanowią przerwę w lądowej ciągłości tego korytarza, chociaż nie tworzą dla zwierząt definitywnej bariery. Wynika z tego m.in. istotność ochrony istniejących obszarów zieleni na terenie Ustki, w celu ułatwienia ptakom przemieszczanie się przez miasto.

W Ustce występują 2 naturalne surowce lecznicze: jest woda solankowa oraz borowiny – torfy o właściwościach leczniczych

### 1. Przyroda i krajobraz

Tereny zielone zajmują w Ustce ok. 54% i jest to znacznie więcej niż w pobliskim Słupsku (ok. 28%). Zakres w jakim Ustka jest pokryta terenami zielonymi pokazuje poniższe zdjęcie lotnicze.



Źródło: „Ustka from plane” autorstwa Peppigue - Praca własna. Licencja CC0 na podstawie Wikimedia Commons, dostępne on-line pod adresem internetowym:  
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ustka\\_from\\_plane.JPG#/media/File:Ustka\\_from\\_plane.JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ustka_from_plane.JPG#/media/File:Ustka_from_plane.JPG)  
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ustka\\_from\\_plane.JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ustka_from_plane.JPG),

Miasto leży po obu stronach rzeki Słupi, ale silniej rozwinięte są tereny po prawej, wschodniej stronie rzeki. Po obu stronach tereny zurbanizowane miasta zwężają się ku morzu ze względu na obecność nadmorskich borów, które ciągną się wzdłuż brzegu morza. Również na południu miasta, po prawej stronie Słupi występują duże kompleksy leśne.

Brzeg morski po prawej stronie Słupi tworzą pagórki wydymowe. Wydmy te zostały zbudowane w wyniku działalności wiatrów na dawniej istniejących tutaj mierzejach oddzielających dawne jezioro przybrzeżne od morza<sup>1</sup>. W bezpośrednim sąsiedztwie morza kończą się one czynnym klifem, tj. gwałtownym obrywem o wysokości dochodzącej do kilkunastu metrów. Ten rodzaj brzegu jest wynikiem tego, że prądy morskie w tym miejscu powodują wymywanie piasków, przez co wąska plaża rozciągająca się między klifem i morzem nie stanowi w trakcie sztormów przeszkody dla wód morskich. W związku z tym klif jest poddawany niszczącej działalności morza (tzw. proces abrazji). Tego rodzaju czynny brzeg klifowy występuje na terenie województwa pomorskiego tylko w kilku miejscach (m.in. na Wybrzeżu Słowińskim i na Pobrzeżu Kaszubskim w Gdyni-Orłowie).

Za pasem wydym znajdują się równiny piasków przewianych z tzw. zagłębieniami deflacyjnymi. Na terenach blisko brzegu poza obszarem o zwartej zabudowie miejskiej równiny te pokryte są nieprzerwanie lasem będącym przekształconym przez działalność człowieka borem bażynowym, tj. lasem sosnowym, porastającym ubogie w składniki odżywcze, piaszczyste wydmy nadmorskie. Nazwa takiego lasu – „bażynowy” – bierze się stąd, że wraz z sosnami rozwija się w nim specyficzna grupa gatunków roślin, w tym szczególnie często i obficie bażyna czarna. Las taki występuje tylko w wąskim pasie nadmorskim południowego Bałtyku wzdłuż brzegu morskiego, zajmując w Polsce tylko ok. 50 km<sup>2</sup> powierzchni. Sosny rosnące w takich lasach, na skutek stałych wiatrów nadmorskich, mają zazwyczaj poskręcane konary i nisko osadzone, nieregularne i rozwinięte w jedną stronę korony. Pozostała część lasu to również bór sosnowy, ale nie mający charakteru boru bażynowego. W najszerszym miejscu lasy mają ponad 700 m szerokości, licząc od klifu do końca lasu.

W tej części Ustki, tj. na prawym, wschodnim brzegu Słupi skoncentrowana jest działalność uzdrowiskowa, a główna strefa ochrony uzdrowiskowej (tzw. obszar A) obejmuje niewielką część obszaru o zwartej zabudowie miejskiej i cały teren porośnięty lasami. Znajdują się tutaj ośrodki wczasowe, hotele i inne punkty związane z obsługą turystów.

Większość terenów leśnych po prawej stronie Słupi ma również status lasów ochronnych, tj. lasów podlegających szczególnej ochronie w rozumieniu ustawy o lasach.

W tej części miasta nie stwierdzono występowania gatunków roślin chronionych. Nie ma tutaj również terenów objętych ochroną zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, chociaż należy zaznaczyć, że od granicy miasta zaczyna się Obszar Chronionego Krajobrazu „Pas pobrzeża na wschód od Ustki”. Rozgraniczenie tych obszarów zieleni ma charakter umowy i nie wynika z istotnej odmienności środowiska przyrodniczego.

Po lewej, zachodniej stronie Słupi tereny miasta są mniej zurbanizowane niż po prawej stronie, dzięki czemu roślinność w pasie przybrzeżnym o szerokości 1-1,3 km ma charakter relatywnie mało przekształcony przez człowieka. W pobliżu samej rzeki przeważają po tej stronie tereny przemysłowe/poprzemysłowe – portowe i były stoczniowe, jednak na terenach bardziej oddalonych

---

<sup>1</sup> Pozostałością tego jeziora jest obecne jezioro Modła na południowy zachód od Ustki. Mówimy o historii sięgającej kilku tysięcy lat wstecz.

od rzeki występują zwarte lasy, których szerokość dochodzi do 1,3 km, licząc od wydm nadmorskich w głąb lądu.

Od strony morza krajobraz składa się z piaszczystych plaż oraz wąskiego pasa łagodnych wydm, za którymi, podobnie jak na drugim brzegu Słupi, znajdują się równiny piasków przewianych z tzw. zagłębieniami deflacyjnymi. Wzniesienia wydmowe dochodzą do wysokości 25 m n.p.m.

Brzeg nie ma charakteru klifu, gdyż prądy morskie powodują tutaj akumulację piasku, przez co plaże są szerokie i sztormy nie docierają do pagórków wydmowych.

Lasy, stanowiące ok. 90% tej części miasta to podobnie, jak po drugiej stronie rzeki sosnowe bory bażynowe i dalej od morza bory sosnowe, w których występują również niewielkie ilości brzozy i dębu, a na glebach bardziej wilgotnych – świerku. W niektórych miejscach występują tutaj również inne gatunki drzew i rodzaje lasów, np. buk w buczynach na glebach kwaśnych, olsza czarna w olsach głównie w obrębie łągów, w okolicach niewielkiej rzeki Czarnej płynącej blisko zachodniej granicy miasta. Wspomniane wyżej łągi wyróżniają się dużą bujnością, złożonością i bogactwem gatunkowym. Występuje w nich również dąb, brzoza i punktowo klon, jesion i sosna. W dużym oddaleniu od brzegu, na krańcach terenu zalesionego występuje również specyficzna postać lasu bagiennego z drzewostanem utworzonym przez brzozę omszoną, tzw. brzezina bagienna.

Tereny na lewym brzegu Słupi są siedliskiem wielu chronionych gatunków flory i fauny, m.in. orla bielika.

Powyższe tereny graniczą z Obszarem Chronionego Krajobrazu „Pas pobrzeża na zachód od Ustki”, który zaczyna się już poza granicami miasta. Rozgraniczenie tych obszarów zieleni ma charakter umowy i nie wynika z istotnej odmienności środowiska przyrodniczego.

Wyżej opisane tereny brzegowe po obu stronach rzeki Słupi, jak również znaczna część terenów w głąb lądu podlega ochronie, w tym ochronie środowiska przyrodniczego, wynikającej z ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Na terenach zurbanizowanych miasta występują parki miejskie:

- Park koło Przystani,
- Park - Promenada Dolna,
- Park Chopina,
- Park Plac Wolności,
- Park koło kina,
- Park przy ul. Wilczej,
- Park przy ul. Marynarki Polskiej – zakole
- Parki przy ul. Słupskiej
- Park przy ul. Kościelniaka,

których łączna powierzchnia wynosi 7,8 ha.

Na terenie miasta występują również następujące formy ochrony przyrody:

- a) obszary Natura 2000
  - Obszar Specjalnej Ochrony „Dolina Słupi” - PLB220002 - ostoja ptasia o randze europejskiej E 10
  - Obszar Specjalnej Ochrony „Przybrzeżne wody Bałtyku” - PLB990002 - ostoja ptasia o randze europejskiej E 80
- b) zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Ostoją łabędzi” utworzony uchwałą Rady Miasta Ustki z 1994 r.

## Opis obszaru realizacji projektu

Staw Seekenmoore znajduje się w obniżeniu terenu pasa nadmorskiego w odległości około 900 m od brzegu Morza Bałtyckiego oraz 820 od ujścia rzeki Słupi do portu w Ustce. Staw zasila od południa jeden okresowy ciek wpadający i odwadniający całe obniżenie terenu. Od południa znajduje się teren mokradel i oddzielająca od jeziora bocznicą linii kolejowej.

Jezioro jest słodkowodne pomimo bliskiej odległości od brzegu Morza Bałtyckiego. Prawdopodobną genezą powstania jeziora jest pozostałość po dużym tofowym jeziorze przybrzeżnym, osuszonym i meliorowanym przez ludność na przestrzeni wieków oraz poddany naturalnym procesom związanym z powstawaniem torfowisk. Pozostałościami są jezioro Seekenmoore oraz jezioro i tereny bagienne Jeziora Modła. Jezioro jest bezodpływowe zasilane jednym ciekim oraz prawdopodobnie wodami podziemnymi. Woda w jeziorze jest ciemna bogata w związki humusowe. Widoczność wynosi około 30-40 cm.

Sieć wód podziemnych znajduje się w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych kredowych oraz permskich. W analizowanym przyrodniczo terenie nie ma udokumentowanego dużego zbiornika wód podziemnych. W okolicach Ustki eksploatowane do celów komunalnych i przemysłowych są wody czwartorzędowe międzyglinowe oraz trzeciorzędowe mioceńskie. Wody poziomu międzyglinowego oraz mioceńskiego posiadają podobny chemizm wody są dobrej lub bardzo dobrej jakości i poza odżelazianiem i odmanganianiem nie wymagają specjalnych procesów uzdatniania. Wody mineralne lecznicze występują w utworach permskich. Są to wody z wysoką mineralizacją, chlorkowe, jodowe, bromkowe, siarkoworodowe oraz chlorkowo – sodowe.

Obszar Jeziora Seekenmoore jest planowany jest do objęcia go formą ochrony przyrody- użytkiem ekologicznym.

Opis cennych walorów przyrodniczych w załączonym opracowaniu „ANALIZA PRZYRODNICZA TERENU WOKÓŁ STAWKU SEEKENMOORE W USTCE”.

## Działania podejmowane w dziedzinie ekologii

### **1. Akcje ekologiczne podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie ochrony przyrody:**

a. stworzono Kalendarz Ekologiczny, zorganizowano i przeprowadzono: akcje sadzenia drzew - odbyła się w ramach projektu pn. „Ochrona, rewaloryzacja i zabezpieczanie obszarów cennych przyrodniczo w Uzdrowiskach Woj. Pomorskiego poprzez budowę infrastruktury ukierunkowującej ruch turystyczny oraz zagospodarowanie i zwiększenie bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo w Ustce i Sopocie”. Młodzież z usteckich szkół wspólnie z przedstawicielami Nadleśnictwa Ustka i Urzędu Miasta w Ustce sadziła drzewa wzdłuż ciągów pieszo-rowerowych przy ul. Kościelniaka, Rybackiej i Trakcie Solidarności, – „Sprzątanie świata” - akcja odbyła się w ramach projektu pn. „Ochrona, rewaloryzacja i zabezpieczanie obszarów cennych przyrodniczo w Uzdrowiskach Woj. Pomorskiego poprzez budowę infrastruktury ukierunkowującej ruch turystyczny oraz zagospodarowanie i zwiększenie bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo w Ustce i Sopocie”,

<http://www.ustka.pl/pl/artykul/279/1433/ochrona-rewaloryzacja-i-zabezpieczanie-obszarow-cennych-przyrodniczo-w-uzdrowiskach-woj-pomorskiego-poprzez-budowe-infrastruktury-ukierunkowujacej-ruch-turystyczny-oraz-zagospodarowanie-i-zwiekszenie-bioroznorodnosci-na-terenach-cennych-przyrodniczo-w-ustce-i-sopocie>

b. zorganizowanie biegu "Zachować dla pokoleń" – trasa wyznaczona przez ścieżki dydaktyczne łączące wsch. i zach. część Ustki po terenach cennych przyrodniczo.

<http://www.ustka.pl/pl/news/content/3896>

<http://www.ustka.pl/pl/news/content/3865>

c. poznawanie ekosystemu poprzez tworzenie ścieżek dydaktycznych i postawienie tablic informacyjnych w miejscach cennych przyrodniczo.

<http://www.ustka.pl/pl/artykul/14/4495/lekcje-w-terenie>

d. organizacja warsztatów przyrodniczych w szkołach, zakładanie ogródków, pogadarek.

e. stworzenie aplikacji mobilnej o szlakach przyrodniczych w mieście i okolicach, akcje sprzątania plaż i lasów.

Uczniowie usteckich szkół przy wsparciu Urzędu Miasta Ustka brały udział w kolejnej edycji akcji, która odbywała się ona pod hasłem: „Akcja - segregacja! 2 x więcej, 2 x czyszej”. Celem tej edycji było wspomoczenie selektywnej zbiórki odpadów. Aktualnie z gospodarstw domowych do recyklingu trafia ok. 13% odpadów, a musimy w ciągu dwóch lat zacząć zbierać ich poprzez selektywną zbiórkę trzykrotnie więcej! Segregacja odpadów jest także jedną z podstaw Gospodarki Obiegu Zamkniętego, którą wdrażają Polska i wszystkie inne państwa Unii Europejskiej.

<http://www.sp1ustka.pl/galeria/category/11-sprzatanie-swiate.html>

f. współuczestniczono: – w akcji Godzina dla Ziemi WWF - hasło kampanii w 2018 r. brzmiało: „Ratujmy serce Karpat”, w celu zwrócenia uwagi na Puszczę Karpacką. Akcja miała pomóc w utworzeniu Turnickiego Parku Narodowego. W ramach włączenia się w akcję w Godzinie dla Ziemi w Ustce wyłączono podświetlenie kładki nad kanałem portowym i zachęcano mieszkańców do ograniczenia zużycia prądu.

<http://www.ustka.pl/pl/news/content/3765>

<http://www.ustka.pl/pl/artykul/14/3765/godzina-dla-ziemi>

## **2. Akcje ekologiczne podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie ochrony powietrza**

a. akcje informacyjne dotyczące przystąpienia mieszkańców do programu Czyste Powietrze, realizacja kampanii "Ekologicznie postępujesz - dymów nie emitujesz! Kampania na rzecz poprawy jakości powietrza województwa pomorskiego"

<http://www.ustka.pl/pl/news/content/4543>

<https://sites.google.com/site/empecustka/Home/aktualnosci/stopzanieczyszczenpowietrzawustce>

Ponadto na podstawie zawartej umowy Nr IKiOŚ/8/2018 r. z dnia 27.03.2018 r. Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. przeprowadza **systematycznie kampanie edukacyjno – informacyjne** polegające na:

a) roznoszeniu ulotek informacyjnych o zmianach w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Ustka - sierpień 2018 r.,

b) roznoszeniu ulotek informacyjnych jak prawidłowo segregować odpady komunalne, w związku ze zmianą kolorystyki poszczególnych frakcji segregowanych - październik 2018 r.,

c) rozwieszeniu na słupach ogłoszeniowych plakaty „Święto PSZOK-a” w dniach 14-18 maja 2018 r. informujące o możliwość oddania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego „Sprzęt za kwiat”,

d) zorganizowano 4 zajęcia ekologiczne o tematyce: Dbamy o nasze środowisko, Muzyczne porządki dla dzieci w przedszkolach (Miejskie Przedszkole Nr 1, 2 i 3) akcja została zrealizowana w miesiącu czerwcu 2018 r.,

e) zorganizowano 4 zajęcia ekologiczne o tematyce: Grzeczne dzieci segregują i wykorzystują śmieci, Jak zostać ecobohaterem dla uczniów kl. O-III (Szkoły Podstawowe Nr 1 i 2) akcja została zrealizowana w miesiącu czerwcu 2018 r.,

f) zorganizowano spektakl teatralny z okazji Dnia Dziecka o tematyce ekologicznej pt. „Chatka Zajęczka” które odbyło się na terenie OSIR – u 02.06.2018 r.

<https://bip.um.ustka.pl/a,23576,strategiczne-zalozenia-kampanii-informacyjno-edukacyjnej-w-zakresie-prawidlowej-segregacji-odpadow-k.html>

## **3. Stworzenie programu edukacji ekologicznej oraz programu na rzecz jakości powietrza „Czyste powietrze Ustki”.**

<http://www.ustka.pl/pl/news/content/5442>

### **3. Realizacja inwestycji w zakresie ochrony jakości powietrza , zniwelowania niskiej emisji, promocji walorów uzdrowiskowych Miasta a także uzupełnienia infrastruktury uzdrowiskowej:**

- Budowa tężni solankowej w Ustce

<http://www.ustka.pl/pl/artykul/14/4070/park-przy-kinie-zmieni-oblicze>

- 2 edycje projektu w ramach Czystego Powietrza Pomorza gdzie podłączono budynki do miejskiej sieci ciepłowniczej a także zlikwidowano kotły opalane węglem u osób prywatnych.

<http://www.ustka.pl/pl/artykul/282/3484/czyste-powietrze-miasta-ustka-edycja-2017>

<https://sites.google.com/site/empecustka/Home/aktualnosci/zrealizowalismypodlaczeniawramachkonkursuczystepowietrzepomorzaedycja2017>

<https://sites.google.com/site/empecustka/Home/aktualnosci/konkursczystepowietrzeedycja2017>

<https://sites.google.com/site/empecustka/Home/czyste-powietrze-pomorza-ustka-2016>

- realizację projektu "Poprawa efektywności energetycznej MOF Słupska poprzez termomodernizację budynków"- poddano termomodernizacji 2 budynki użyteczności publicznej w Ustce.

<http://www.ustka.pl/pl/artykul/279/2615/termomodernizacja-objektow-na-terenie-miejskiego-obszaru-funkcjonalnego-slupska>

- realizacja projektu "Poprawa efektywności systemów oświetlenia zewnętrznego na terenie MOF Słupska" gdzie następuje wymiana oświetlenia na ledowe w całym mieście.

<http://www.ustka.pl/pl/artykul/279/2577/poprawa-efektywnosci-systemow-oswietlenia-zewnetrznego-na-terenie-obszaru-funkcjonalnego-miasta-slupska>

- zakup dwóch dwukomorowych śmieciarek-wartość ok.1000 tys zł, zakup śmieciarki do obsługi koszy ulicznych wartość ok.450 tys zł.

- budowa PSZOK w Ustce wartość środków pozyskanych: 5 598 724,55 zł

<http://www.ustka.pl/pl/news/content/5340>

<http://www.ustka.pl/pl/news/content/3660>